

Azt javaslom, hogy aki aggódó személyiség, babonás, fatalista vagy jelen élethelyzetében egyszerűen nem kíváncsi a babavárás és a szülés alatti lehetséges problémák ilyen részletes ismertetésére, az – esetleg a fejezetcímek átfutása után – bátran **ugorja át ezt a részt** és lapozzon a 143. oldalra, ahol a könyv további részeiben a császármetszésről, majd a császármetszést követő hüvelyi szülésről olvashat.

Aki azonban úgy döntött, hogy marad, azzal induljunk és nézzük meg, milyen nehéz, megoldandó helyzetek adódhatnak a gyermekvárás és -szülés során. Előrebocsátom, hogy az alább bemutatásra kerülő statisztikai adatok és orvosi kérdések ismertetésével az a célom, hogy érzékeltessem, e problémák **valójában mennyire ritkán fordulnak elő**. Nem szeretnék felesleges aggodalmat, félelmeket elültetni senkiben (tudom, hogy egy várandós nőnek éppen erre van a legkevésbé szüksége), mégis úgy gondolom, van, akit az nyugtat meg, ha tisztában van az esetleges orvosi vagy egyéb kezelést igénylő helyzetekkel. Természetesen nem térek ki minden lehetséges problémaforrásra, egyrészt mert nincs orvosi szakképesítségem, másrészt mert nem is tartom indokoltnak, hanem csak az általam fontosnak, érdekesnek, gyakorlati szempontból hasznosnak ítélt információkat ismertetem.

*A nők 85 %-a
komplikációmentesen
megszüli a babáját –
ha hagyják és segítik.*

A császármetszésem után sokáig foglalkoztatott a kérdés: 100 (vagy éppen 10 000) évvel ezelőtt a far-lábtartásos fekvésű gyermekem, vagy én, vagy mindkettőnk nagy valószínűséggel tényleg belehalt volna a szülésbe? Mi azonban szerencsés korban és helyre születtünk, így megmentett a császármetszés? Valóban az életünk múltott rajta? Akkor volt a veszély, hogy a szülést kórházban megpróbálni is kockázatos lett volna? Olyan nehéz ezt megérteni, hiszen természetes szülésre készültem, és egyszerűen nem tudtam azt érezni, hogy a belőlem kifelé készülődő baba – csak azért, mert törökülésben ücsörög – „életveszélyben” van. A dűla segítségével történt szülésélményfeldolgozás során e kérdésekre igen volt a válasz: igen, lehet, hogy meghaltunk volna. De biztosan...?

Van-e egyáltalán értelme ezt a kérdést firtatni? Nem igazán, hiszen nem állnak rendelkezésünkre olyan adatok, amelyekből megállapítható lenne, hogy a szülés során, illetve következtében pontosan milyen arányban és milyen okokból haltak meg a történeti népek, vagy akár a múlt század szülő asszonyai és újszülöttjei.

A világban évente kb. 140 millió asszony szül gyermeket, azaz minden nap több mint 383 ezer nő.¹

„[...] a női testet Isten nagyon jól megalkotta, mégpedig úgy, hogy önszabályozó legyen. Évmilliók kíséreteinek a gyümölcse vagyunk – minden egyes élő ember az ősök töretlen vonalával rendelkezik, akik évmilliók óta képesek voltak

¹ WHO recommendations: Intrapartum care...

természetes módon gyermeket szülni. Az evolúció alapján a ma élők, azaz mi vagyunk azok, akik ebben pillanatnyilag a legjobbak.”

/Ina May Gaskin/²

„A terhesség és a szülés még akkor is hordoz kockázatot, ha minden feltétel adott a korszerű egészségügyi ellátáshoz. [...] a hazai anyai halálozás [...] az utóbbi tíz év átlagában évi 11 eset.”³ [ti. Magyarországon]

[A szülés során] „Megdöbbenően sokan haltak meg a modern orvostudomány kialakulása előtt jól képzett orvosok és kórházak nélkül. A tizenkilencedik században, ha a nőknek kimaradt menstruációjuk, hányingert éreztek és a mellük érzékennyé vált, arra gondoltak, hogy az előttük álló kilenc hónap talán életük utolsó szakasza. A gyermekvárás idejét azzal töltötték, hogy a korábban élve vagy holtan született kisbabáik ruháiból előkészítették a kelengyét az újszülött számára, illetve titokban minden szülésnél összekészítették a saját halálos ágyukhoz szükséges ruhaneműt is az egyik fiókba, amelyre rágombostúzták utolsó kívánságukat is arra az esetre, ha Isten ez alkalommal magához szólítaná.”

/P. Armstrong, S. Feldman/⁴

„Hivatásunk etikai kódexe alapján a bábák tudomásul veszik, hogy a szülésnek, bárhol történjék is, lehetséges kimenetele a halál. Ehhez nem szükségszerű, hogy valaki hibát kövessen el.”

/A magyar bábák levele Áder Jánoshoz/⁵

Olvasom a statisztikákat, a szülészet-nőgyógyászat tankönyveket, és azon morfondírozok, hogy **mi és milyen mélységű információ lehet az, amire feltétlenül szüksége van egy szülni akaró nőnek** – úgy, hogy ne rémüljön meg attól, mennyi „hibalehetőség” van jelen a megtermékenyüléstől a gyermek megszületéséig tartó úton.

Most akkor tudnak a nők szülni, vagy bárki „csak úgy” belehalhat a szülésbe? Valóban csak biztonságos, támogató környezet és nyugalom kell, és akkor megszülik gyermeküket? Vagy időről időre előfordulnak olyan esetek, amikor az orvostudomány segítsége nélkül, vagy akár annak ellenére az anya és/vagy magzata nem éli túl a szülést? A kérdés, a szembeállítás természetesen több szempontból is hibás: egyrészt az élet mindig hordoz kiszámíthatatlan elemeket, a természet folyamatai nem ismerhetők meg és kontrollálhatók teljes mértékben, másrészt pedig nem is áll fenn valódi ellentmondás a két feltételezés között, hiszen háborítatlan szülés során ugyanúgy meg lehet halni például trombózis miatt, mint ahogy kórházban atóniás vérzés következtében.

² Gaskin: *Spirituális bábáság*, 269. o.

³ *Szülés körüli anyai halálozás: rosszul tudták a magyar adatokat, de azért segítenek*. 2017. november 4. Internetes közlés, lelőhelye: https://hvg.hu/itthon/201744_kockazatos_szules_kulfoldi_tamogatas_hatranylefaragas_kismamaovok (a letöltés időpontja: 2019. 02. 05.; a hivatkozás már nem elérhető 2020. 02. 11-én)

⁴ P. Armstrong, S. Feldman: *A születés művészete – Szülés bölcsen, a természet rendje szerint, a tudomány támogatásával*. Ford. Vargha Kornélia. Budapest, 1995, Alternatal Alapítvány, 60. o.

⁵ *A magyar bábák levele Áder Jánoshoz*. Budapest, 2018. február 13. Internetes lelőhelye: <https://freeregereb.hu/269-a-magyar-babak-levele-ader-janoshoz> (az utolsó megtekintés időpontja: 2020. 05. 08.)

Azt hiszem, azt azért kimondhatjuk, hogy egy egészséges nő optimális (nem ideális!) körülmények között szinte biztosan meg tud szülni egy egészséges magzatot.

Elsőként lássuk, mit mondanak a számok!

1. Egy kis statisztika: a születés körüli anyai halálozás és a csecsemőhalálozás

1.1. A születés körüli anyai halálozás

Az anyai halálozás definíciója szerint a nők **terhességgel, szüléssel és gyermekággal** (a terhesség befejeződését követő 42 nap) kapcsolatba hozható halálozása, amelyet az élveszületések számára vetítve szoktak megadni.⁶ A fejlett országokban ezt a mérőszámot az egészségügyi ellátás egyik minőségi indikátorának tekintik.⁷

Mennyi?

A XIX. század végén Magyarországon 100 000 élveszületésre 300-400 anyai halálozás jutott⁸, ez az arány napjainkban ennek csupán töredéke: a KSH adatai szerint a „terhesség, szülés és gyermekágy egyéb betegségei” miatt 2011-ben 100 000 élveszületés mellett 9 nő halt meg, 2012-ben 8, 2013-ban 11, 2014-ben 6, 2015-ben 5, 2016-ban 11 nő.⁹ Az adatok annyi kiegészítésre szorulnak, hogy mivel Magyarországon nem születik évente százezer gyermek (csupán kb. 90 500), így ténylegesen valamivel kevesebb anya hal meg évente: az utóbbi tíz év átlagában évi 11 ilyen eset¹⁰ fordult elő.

Milyen okból?

A XIX. század első felében az anyai halálokok között (csakúgy, mint a csecsemőhalálozás okai között) a fertőzések játszottak jelentős szerepet¹¹, ma pedig a következők a leggyakoribb halálokok:

⁶ Lásd Állami Egészségügyi Ellátó Központ egészség tudományi fogalomtár. Internetes közlés, lelőhelye: https://fogalomtar.aeek.hu/index.php/Anyai_hal%C3%A1loz%C3%A1s (az utolsó megtekintés időpontja: 2020. 02. 11.)

⁷ Dr. Ádány Róza: *Megelőző orvostan és népegészségtan* (2011), Debreceni Egyetem. Internetes közlés, lelőhelye: https://dtk.tankonyvtar.hu/bitstream/handle/123456789/7389/0019_1A_Megelőzo_orvostan_es_nepegeszségtan.pdf?sequence=1&isAllowed=y (az utolsó megtekintés időpontja: 2020. 02. 11.)

⁸ Gárdos Éva, Joubert Kálmán: *A csecsemőhalandóság és az anyai halálozások alakulása századunkban*. In Faragó Tamás, Óri Péter (szerk.): *Történeti Demográfiai Évkönyv 2001*. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, 459. o. Internetes lelőhelye: <http://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/tortenetidemografiaievkonyvek/article/view/949/671> (az utolsó megtekintés időpontja: 2020. 02. 11.)

⁹ Forrás: a KSH Demográfiai évkönyvei (az utolsó megtekintés időpontja: 2020. 02. 11.):
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/evkonyv/demografiai_evkonyv_2012.pdf
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/evkonyv/demografiai_evkonyv_2013.pdf
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/evkonyv/demografiai_evkonyv_2014.pdf
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/evkonyv/demografiai_evkonyv_2015.pdf
http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/evkonyv/demografiai_evkonyv_2016.pdf

¹⁰ *Szülés körüli anyai halálozás: rosszul tudták...*

¹¹ Gárdos, Joubert i. m. 459-460. o.